

Lessen uit LerarenLab Ontwikkelkracht

Hoe maken we het leraarschap aantrekkelijker, zodat we leraren aantrekken, behouden en hun inzetbaarheid vergroten?

Inge de Wolf, Chris van Klaveren, Nienke Ruijs en Tom Stolp, december 2025

Wat is het LerarenLab?

Het LerarenLab is een van co-creatielabs van Ontwikkelkracht. Het is een samenwerking tussen wetenschappers en leraren/schoolleiders. Doel is **effectieve aanpakken te ontwikkelen die het lerarentekort verminderen**.

In het LerarenLab:

- **Ontwerpen scholen in co-creatie met wetenschappers interventies** om leraren aan te trekken, te behouden en hun inzetbaarheid te vergroten:
begeleiding starters, flexibele dag- en weekindeling, brugfunctionarissen, flipping the classroom, extra handen in de klas & ouders als partners
- **Implementeren en evalueren we deze interventies** op enkele scholen:
Vijf aanpakken zijn geïmplementeerd en ge-ëvalueerd: extra handen in de klas, begeleiding starters, flexibele dag/week-indeling, brugfunctionarissen en flipping the classroom
- Onderzoeken we **effecten van kansrijke aanpakken** en beleid:
effecten flexibele dag- en weekindeling, mentorprogramma starters, brugfunctionarissen, achterstandsbonus en reductie collegegeld
- Doen we **flankerend wetenschappelijk onderzoek**:
literatuurstudie, vignetstudies, kosten/baten-analyses, RCT's en quasi-experimentele studies (bijv. synthetic control method, difference-in-differences, regression discontinuity).

LerarenLab Ontwikkelkracht

- **Looptijd:** 2023-2029
- **Doel:** Ontwikkelen van evidence-informed interventies in co-creatie
- **Deelnemers:** 45 scholen PO en VO (in 2025) & 12 onderzoekers Education Lab NL (UM & VU)

Meer weten?

[Deze Factsheet mét alle onderliggende rapporten vind je hier](#)

Meer info:
education-lab.nl/themes/lerarenlab/

Contact:
I.deWolf@maastrichtuniversity.nl
nienke.ruijs@maastrichtuniversity.nl
c.p.b.j.van.klaveren@vu.nl
T.Stolp@maastrichtuniversity.nl

Wat zijn belangrijkste bevindingen in eerste 2 jaar van LerarenLab?

Alle
rapporten
zijn hier
te vinden

Data analyses

Analyse op basis van data CBS & DUO

- + Tekorten vooral door verloop en uitval
- + Uitval zit met name in de eerste jaren
- + Grote verschillen tussen regio's
- + Lerarentekort is scheef verdeeld (m.n. bij 'achterstandsscholen')
- + Stille reserves zijn aanzienlijk, maar beperkt inzetbaar

Lessen uit de data: Reduceren van uitval is hard nodig. Ook is het belangrijk om de verschillen in tekorten tussen scholen te begrijpen en op te lossen.

Meer weten? Lees het Rapport Diagnose Lerarentekort.

Internationale studies

Wat zijn kansrijke aanpakken uit internationaal onderzoek?

- + Beloningen en financiële prikkels voor leraren
- + Inzetten op schoolleider (cursus schoolleider reduceert al verloop leraren)
- + Scholing en professionalisering (o.a. begeleiding starters)
- + Gerichte maatregelen voor reductie werkdruk

Lessen uit onderzoek: Er zijn bewezen effectieve aanpakken in andere landen, maar accountability/toezicht en vierdaagse schoolweek zijn niet kansrijk.

Meer weten? Lees het rapport Literatuurstudie

Praktijkonderzoeken

Welke ontwerpen lijken kansrijk op scholen in Nederland?

- + Flexibele dag- en weekindeling
- + Inzet brugfunctionarissen
- + Begeleiding starters
- + Tegengaan uitval lerarenopleiding
- x Flipping the classroom (inzet ICT)
- x Extra handen in de klas (studenten, ouders)

Lessen uit evaluaties op scholen: Investeer doelgericht in leraren en richt je niet op het vervangen van lesgevende taken door ICT, studenten of ouders.

Meer weten? Lees het rapport Pilots LerarenLab

Effecten beleid

Wat lijken de effecten van eerder beleid?

- + Achterstandsbonus A'dam: goed voor aantrekken en behouden leraren, maar ze gaan wel minder uren werken (Stolp e.a., 2025)
- + Brugfunctionarissen: lijkt kansrijk door verminderen werkdruk leraren (Bles & De Wolf, 2024)
- x Halvering collegegeld 2e jaar lerarenopleidingen: zorgt niet voor meer gediplomeerde leraren na 6 jaar (Spoelstra e.a., 2025)

Lessen uit beleidsstudies: Effectiviteit is niet vanzelfsprekend. Bekendheid maatregelen is cruciaal voor effectiviteit. Wees alert op ongewenste neveneffecten.

DOI: 10.26481/umarlf.2026001
ISSN: 3117-9916
ROA-LF-2026/001